

УВОД

Уводна реч председника општине Штрпце

У нашој општини према подацима из социјалне карте из 2006 године са изменама из 2008 године, живи 9.016 Срба и 30 Рома. Социјалном картом нису обухваћени Албанци. Према подацима OSCE-а број Албанаца који живи на територији општине Штрпце је 4.500. Према подацима које смо добили од повереника за избеглице и на основу социјалне карте која је рађена 2006 год. а допуњена 2008 године регистровано је 785 интерно расељених лица и 11 избеглица, што укупно чини 796 лица.

Пошто ИРЛ живе у неадекватним условима, локална самоуправа намерава да нађе начина и могућности да им обезбеди неопходан минимум квалитетнијег живота. Значи, циљ локалне самоуправе односи се на обезбеђење услова за интеграцију, побољшање услова становања ИРЛ и њихових породица као и побољшање социјално-материјалног положаја и на тај начин створити им услове за достојанствен живот у општини.

Основни мотив локалне самоуправе јесте да што већи број ИРЛ интегрише у заједницу, да пружи равноправне услове као за домицилно становништво и да створи услове за повратак свих заинтересованих група или појединаца.

На жалост, општина Штрпце нема своје изворе финансирања па једину могућност помоћи ИРЛ види кроз донације. Зато смо приступили изради Акционог плана за решавање наведених проблема.

Утврђене су заинтересоване стране, план ће спроводити локални кадрови који имају жељу да помогну ИРЛ.

Коначни циљ Акционог плана јесте дати једнаке услове свима, једнака права свих грађана на побољшање услова становања као и социјално-материјалног положаја.

Септембар 2009 године

Председник општине
Михајловић Звонко

Шта је Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

Основни мотив нашег деловања, формулисан у овом документу, односи се на обезбеђење услова за интеграцију, решавањем основних потреба избеглих и интерно расељених лица за економску и социјалну равноправност са свим осталим грађанима и за достојанствен живот у заједници.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених настао је на иницијативу Комесаријата за избеглице, односно као резултат учешћа у Пројекту

одршка институцијама Владе РСрбије надлежне за избегла и ИЛР, коју финансира Европска унија.

Корисници пројекта институције Владе РСрбије су: Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС), Министарство за Косово и Метохију, Министарство рада и социјалне политике, општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица.

Креирање и спровођење локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица врши се у циљу смањења сиромаштва и социјалне искључивости осетљивих друштвених група као и стварање услова за њихову трајну економско-социјалну сигурност.

Стратешки оквир пројекта одређен је на основу економске, социјалне и стамбене политике општине. Циљ нам је да побољшамо услове становања избеглих и ИРЛ као и социјално-материјалне услове. Локална власт има жељу али нема финансијских могућности да све то уради без помоћи донатора. До сада је скоро ништа или веома мало урађено на побољшање услова становања избеглих и ИРЛ.

Проблеми везани за избегла и ИРЛ су многобројни и разноврсни али у сарадњи са заинтересованом страном (избегла и ИРЛ) идентификовали смо приоритет а то је побољшање услова становања.

План је утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима , прилагођен ситуацији локалног становништва и подстиче одговоран однос свих друштвених актера у општини.

За потребе Акционог плана коришћени су следећи извори:

- подаци општинских служби,
- подаци Националне службе за запошљавање – Филијала Приштина – Испостава Штрпце,
- подаци О.О Црвеног крста Штрпце,
- подаци Центра за социјални рад Штрпце.

Актери локалног акционог плана

За успешну израду и реализацију Локалног акционог плана, за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица формирана је Комисија коју чине:

1. Михајловић Звонко, председник општине Штрпце, председник комисије,
2. Сталетовић Славиша, заменик председника општине Штрпце, члан,
3. Шабић Љиљана, руководилац Одељења за друштвене делатности општине Штрпце, члан,
4. Ристић Раша, члан Општинског већа, члан,
5. Петровић Звонко, секретар СО Штрпце, члан,
6. Пужић Ивица, повереник за избегла и ИРЛ у општини Штрпце, члан,
7. Стаменковић Стојан, радник Општинске управе, члан,
8. Младеновић Ивана, радник Националне службе за запошљавање-Ипостава Штрпце, члан и
9. Филиповић Биљана, В.Д директор Центра за социјални рад у Штрпцу, члан.

Комисију су чинили представници: локалне самоуправе као носиоци и формални доносиоци овог документа, укључујући повереник за избегла и ИЛР на локалном нивоу који се бави питањима избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници, Центар за социјални рад као и Национална служба за запошљавање – Ипостава Штрпце.

Улога Комисије била је да:

- Кроз одговарајуће обуке унапреди сопствене капацитете за планирање и организацију;
- Дефинише циљеве, издвоји приоритете, утврди правце развоја и сарађује са свим релевантним локалним и републичким актерима;
- Размењује информације од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Обезбеди неопходне податке од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним лицима;
- Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини општине на усвајање.

Захваљујемо се свим члановима Комисије на учешћу у процесу планирања.

Резиме

Локални акциони план је докуменат који је настао потребом да се избеглим и интерно расељеним лицима помогне у виду побољшања квалитета живота. Локална самоуправа у оквиру својих могућности спремна је да подржи сваки вид помоћи кроз интеграцију избеглих и интерно расељених у локалну заједницу. План је обухватио најрањивије проблеме с којима се суочавају избегла и интерно расељена лица а такво њихово стање резултат је присилне миграције из места предходног пребивалишта.

План је заснован на свеобухватној анализи ситуације у којој се избегли и интерно расељени налазе у циљу унапређења положаја истих.

Према званичним подацима којима располажемо, број евидентираних избеглих је 11 а интерно расељених је 785, што чини укупан број од 796. У општини Штрпце постоје пет колективних центара за смештај избеглих и интерно расељених лица и то:

- КЦ " ЈУНИОР " – Брезовица;
- КЦ " ЛАХОР " – Брезовица;
- КЦ "Електрокосмет 1" – Брезовица;
- КЦ "Електрокосмет 2" – Брезовица;
- КЦ "Тршење" – Брезовица.

У овим колективним центрима смештено је 139 породица односно 305 лица-чланова породица. Поред наведеног смештаја, интерно расељена лица смештена су и у:

- приватном смештају (плаћају кирију)- број породица је 44;
- код рођака, родитеља, пријатеља – број породица је 36;
- својим кућама – број породица је 53, што укупно износи 133 породица са укупним бројем 491 лице укључујући и 13 самаца.

Специфичан статус и објективни услови у којима функционише локална самоуправа на КиМ, умногоме ограничава поље деловања и решавања питања избеглих и интерно расељених лица.

У циљу израде Локалног акционог плана формирана је општинска Комисија коју чине представници: локалне самоуправе и локалних институција које се баве питањима избеглих и интерно расељених лица. Процес израде плана спроведен је од марта до септембра 2009 године.

У мору проблема избеглих и ИРЛ приоритет је стављен на: неадекватно становање и нерешено стамбено питање и велики број незапослених.

Приоритетне циљне групе овог Локалног акционог плана су:

- самохрани родитељи;
- породице које имају болесну децу;
- породице чији су чланови радно способна али незапослена лица;
- стара и изнемогла лица;
- вишечлане и вишегенерацијске породице.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица је: Побољшање социјално-економског положаја избеглих и ИРЛ, решавањем стамбеног питања кроз социјално становање у заштићеним условима и економско оснаживање породица избеглих и ИРЛ као и других услова ради одвијања брже и трајније друштвене интеграције избеглих и ИРЛ.

Специфични циљеви овог плана су:

- 1) У периоду од 2010-2012 год. трајно решити социјално становање у заштићеним условима за 25 избеглих и интерно расељених породица.
- 2) У периоду од 2010-2013 год. економски оснажити избегла и интерно расељена лица кроз пројекте запошљавања и самозапошљавања.

Процена је да ће за реализацију Локалног акционог плана бити потребно да се издвоји 69.000.000 динара. Финансирање ће се обезбедити из буџета ресорног министарства јер општина нема сопствена средства финансирања већ се финансира преко Министарства за КиМ, других државних институција, донаторских средстава и осталих извора финансирања.

ПОГЛАВЉЕ 1. Општи подаци о општини

Општина Штрпце формирана је 10.08.1988 године, и захвата површину од 247,36 км/2 на којој је размештено 16 насеља, са Штрпцем, као адмoнистративним, привредним и културним центром општине.

Жупска област, по свом изворном значењу, представља природно изоловано подручје, са одређеним географским карактеристикама. Сиринићка жупа, која представља планинску котлину, смештена је у североисточном делу Шар-планине, захватајући горњи ток реке Лепенац, са јасно одређеним границама. Наиме, јужну границу одређује обод оштрог шарског гребена меридијанског правца, са висовима Љуботен, Ливадица, Језерска чука и Бистра, истовремено је то и граница Србије са Македонијом, западна граница се спушта од врха Бистра, на превој Превалац, па затим са било Ошљака и тиме одваја Сиринићку од Средачке жупе. Северозападну границу представља било Коца-Балкана и планине Жар, а северну огранци Језерске планине, Студеница и Куркулица, па се затим према југу косом Грабера спушта у Бродску клисуру.

Општину Штрпце чине 16 насељена места односно подручја катастарских општина која улазе у њен састав и то:

<u>Насељено место</u>	<u>Катастарска општина</u>
Штрпце	Штрпце
Драјковце	Драјковце
Готовуша	Готовуша
Доња Битиња	Доња Битиња
Горња Битиња	Горња Битиња
Вича	Вича
Сушиће	Сушиће
Беревце	Беревце
Брезовица	Брезовица
Јажинце	Јажинце
Севце	Севце
Врбештица	Врбештица
Фираја	КО Драјковце
Брод	Брод
Ижанце	Ижанце
Коштаћево	Коштаћево

Фираја, Брод, Ижанце и Коштањево су насељени искључиво албанским становништвом. Доња и Горња Битиња имају око 10% Албанаца, 90% је српско становништво. Насеља Вича и Драјковце имају мали број албанског становништва а већину чини српско становништво. Остала насеља су настањена српским становништвом са 30 Рома (Штрпце, Беревце и Готовуша).

2. Демографски подаци

Укупан број становника српске и остале неалбанске националности обухваћених социјалном картом урађеном 2006 год. са допуном из 2008 године, који живе на територији општине Штрпце је 9.046.

Укупан број становника на територији општине Штрпце према статистичким подацима и подацима ОСЦЕ-а износи 13.600 становника (становништво свих националности).

Табела бр.1: Број становника

Срби	9.016
Албанци	4.500
Роми	30

Извор података: За Србе и Роме социјална карта из 2006 са допуном из 2008 год. За Албанце ОСЦЕ

Преглед података о броју становника српске националности по насељеним местима:

Табела бр.2: Број становника по местима

Место	Број домаћинства	Број становника
Драјковце	44	162
Вича	28	106
Готовуша	230	1008
Доња Битиња	98	419
Горња Битиња	78	350
Сушиће	31	162
Беревце	212	843
Штрпце	603	2341
Брезовица	164	667
Врбештица	150	641
Јажинце	175	725

Севце	293	1317
Колективни центри	139	305
УКУПНО	2.245	9.046

Извор података: Социјална карта општине Штрпце рађена 2006 год. са допуном из 2008 године.

Структура становништва по полу где су обухваћени Срби и Роми дата је у следећем приказу:

Табела број 3: Полна структура становништва

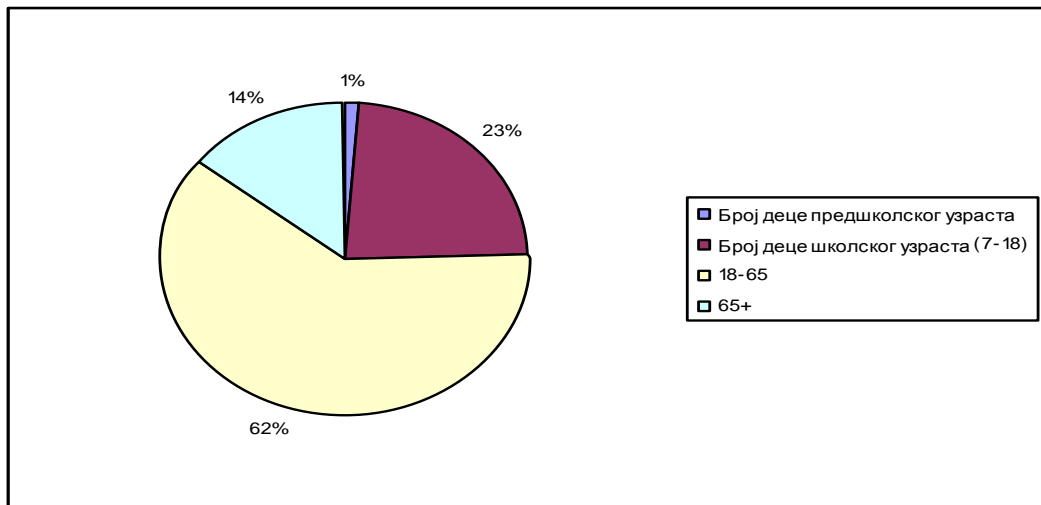
Подаци/попис	2006-2008	
Полна структура	М	Ж
Број становника	4.611	4.435

Табела број 4 Полна структура по местима

Подаци/место	М	Ж
Драјковце	94	68
Вича	56	50
Готовуша	519	489
Доња Битиња	217	202
Горња Битиња	168	182
Сушиће	85	77
Беревце	435	408
Штрпце	1136	1205
Брезовица	359	308
Врбештица	325	316
Јажинце	360	365
Севце	697	620
Колективни центри	160	145
УКУПНО	4.611	4.435

Табела број 5. Старосна структура становништва

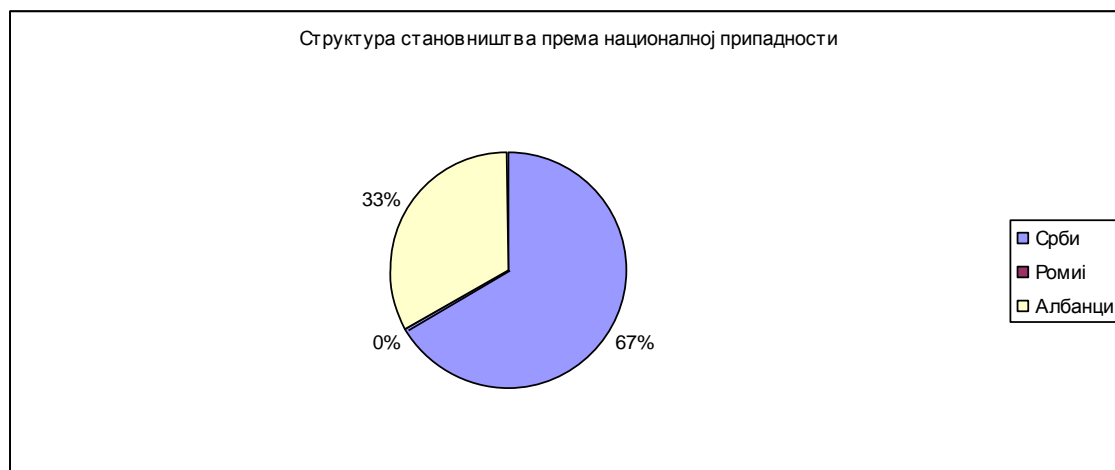
Подаци	2006-2008
Број деце предшколског узраста	134
Број деце школског узраста (7-18)	2.079
Старосно доба 18-65	5.535
Старосно доба 65+	1.298

Структура становништва према националној припадности:

Табела бр.6. Становништво према националној припадности

Срби	9.016
Роми	30
Албанци (подаци ОСЦЕ)	4.500
УКУПНО	13.546

Напомињемо да за албанско становништво не поседујемо конкретне податке о броју домаћинстава и уопште везано за припаднике албанске популације, располажемо само бројем становника који постоји на сајту општине Штрпце а урађен је од стране ОСЦЕ-а.

3. Тржиште рада

1.1 Незапосленост

Према евиденцији Националне службе за запошљавање – Испостава Штрпце, на територији општине Штрпце евидентирано је 3.746 незапослених лица. Од тога: особа мушко пола је 1.464, а женског пола 2.282.

Преглед броја незапослених лица односи се само на Србе, док за ромску и албанску популацију не располажемо подацима.

Табела бр.7. Број незапослених лица по полу и квалификационој структури.

Незапослени			Квалификациона структура											
			I степен		II степен		III степен		IV степен		VI степен		VII степен	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж		
Срби	1.464	2.282	820	1.627	35	27	129	56	436	565	19	6	21	5
Свега:	3.746		2.447		62		185		1.001		25		26	

Извор података: Национална служба за запошљавање-Испостава Штрпце

2.1 Корисници новчаних накнада

Број корисника који примају привремену новчану накнаду је 1.500 (запослени у друштвеним и државним предузећима који су протерани са својих радних места).

Број корисника који примају редовну новчану накнаду је 10.

Табела бр. 8. Корисници новчане накнаде

Број корисника привремене новчане накнаде	Број корисника редовне новчане накнаде
1.500	10

Извор података: Национална служба за запошљавање-Испостава Штрпце

Преглед корисника новчаних накнада односи се само на Србе и Роме

3.1 Корисници пензија

Број корисника пензије је 1.218 а утврђен је на основу Социјалне карте општине Штрпце 2006-2008, јер Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Испостава-Штрпце не поседује тражене податке.

Преглед корисника пензија односи се само на Србе и Роме

4.1 Запослена лица

Број запослених лица на територији општине Штрпце је 2.059. Овај број обухвата запослене-радно активне и запослене-неактивне.

Преглед броја запослених односи се само на Србе и Роме

5.1 Издржавано становништво

Број издржаваног становништва (Срби и Роми) је око 5.000. Овај број обухвата лица која не остварују никакве приходе.

4. Социјална заштита

На територији општине Штрпце остваривањем социјалне заштите бави се установа Центар за социјални рад и општински орган Управе за социјалну политику и друштвену бригу о деци.

Према службеним подацима Центра за социјални рад-Штрпце, права која остварују и број корисника права у 2008 години, преко установе дат је у следећем приказу:

Табела бр. 9. Број и структура социјалне помоћи

Корисници социјалне помоћи (МОП)	394
Корисници туђе неге и помоћи	42
Корисници једнократне новчане помоћи	135
Корисници установа за смештај корисника	8

Према службеним подацима надлежне општинске службе, права која се остварују и број корисника права у 2008 год. преко надлежне општинске службе дат је у следећем приказу:

Табела бр.10. Број и структура корисника социјалне заштите

Корисници помоћи породици са децом (дечји додатак)	630 (број деце је 1179)
Корисници помоћи за новорођенче (родитељски додатак)	94 (број деце 96)

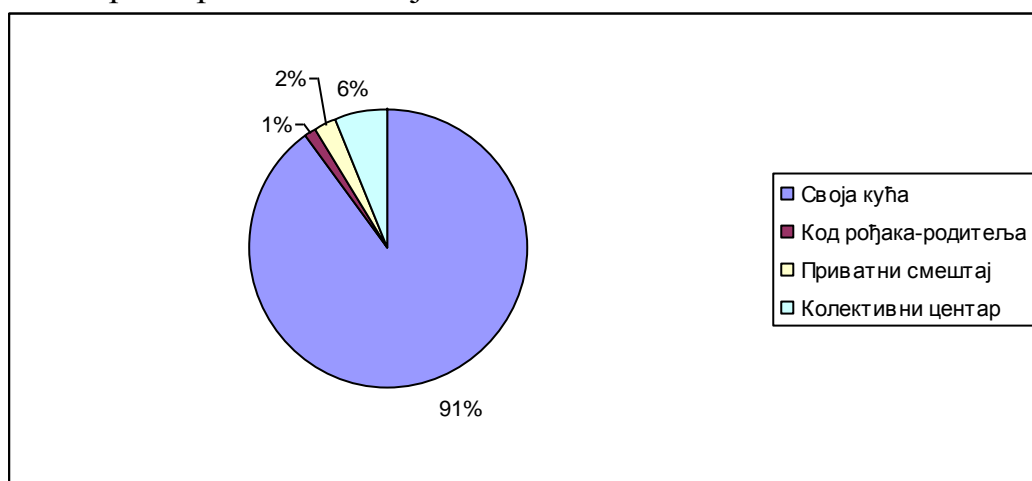
Укупан број домаћинстава која су обухваћена социјалном картом 2006-2008 год. приказан је следећом табелом:

Табела бр. 11 Приказ домаћинства

Попис	2006-2008
Своја кућа	2.016
Код рођака-родитеља	30
Приватни смештај	56
Колективни центар	139
УКУПНО:	2.241

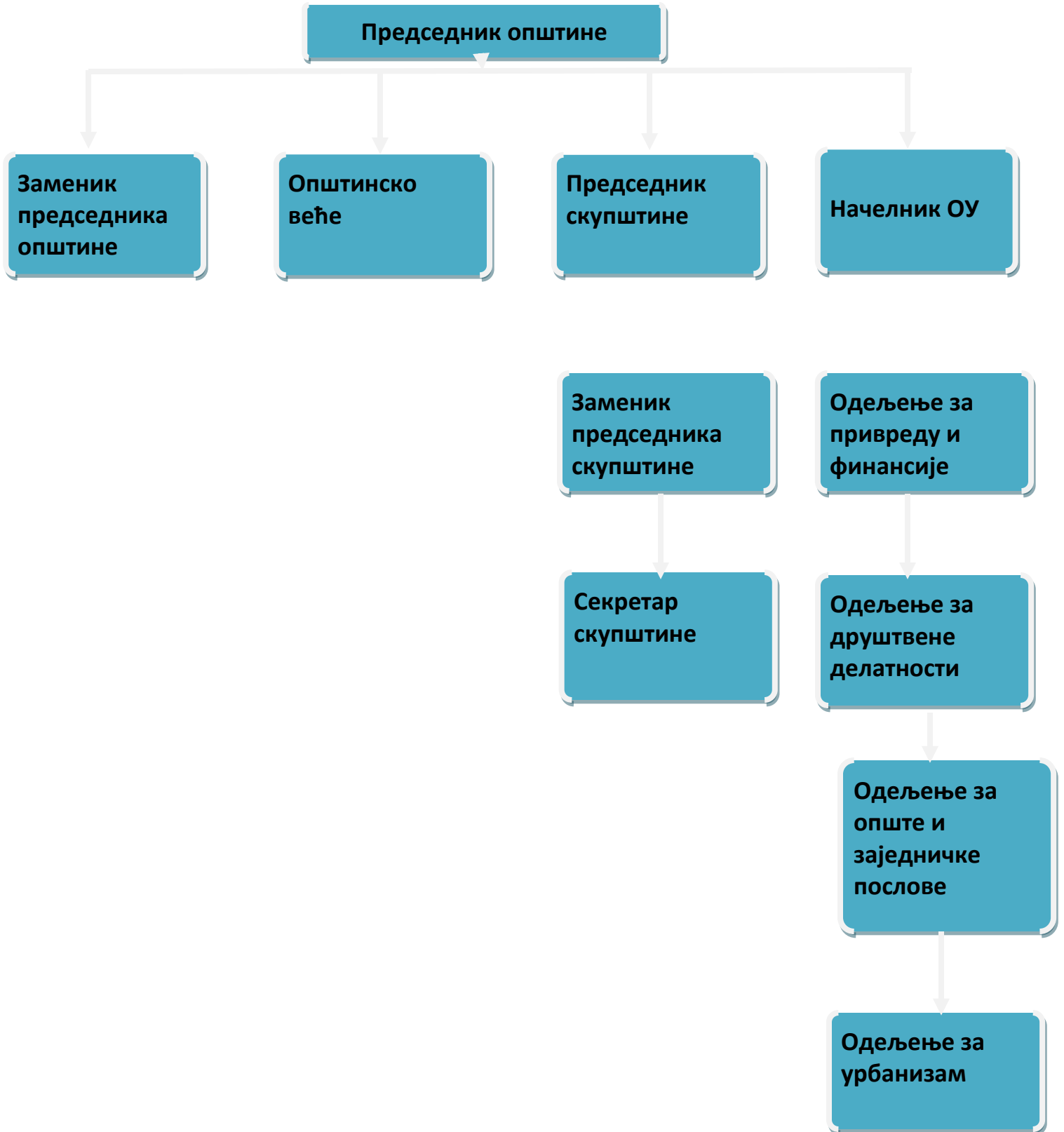
Укупан број домаћинства односи се на Србе и Роме

Табеларни приказ смештаја становништва

Преко општинске управе обезбеђују се само поједина права која се финансирају из буџета Републике Србије. Остала права предвиђена законом, као и проширена права која треба да се финансирају из буџета општине не обезбеђују се, јер општина нема сопствене изворе финансирања.

5. Локална самоуправа (администрација)

ПОГЛАВЉЕ 2.

Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у општини Штрпце

У општини Штрпце борави 785 интерно расељених лица и 11 избеглица, што укупно чини 796 лица.

На територији општине Штрпце постоје 5 колективна смештаја и то:

- КЦ " ЈУНИОР " – Брезовица;
- КЦ " ЛАХОР " – Брезовица;
- КЦ "Електрокосмет 1" – Брезовица;
- КЦ "Електрокосмет 2" – Брезовица;
- КЦ "Тршење" – Брезовица.

У овим колективним центрима смештено је 139 породица односно 305 лица-чланова породица. Поред наведеног смештаја, интерно расељена лица смештена су и у:

- приватном смештају (плаћају кирију)- број породица је 44;
- код рођака, родитеља, пријатеља – број породица је 36;
- својим кућама – број породица је 53, што укупно износи 133 породица са укупним бројем 491 лице укључујући и 13 самаца.

Укупан број породица избеглих и интерно расељених лица је 272.

Смештај интерно расељених лица дат је у следећем приказу:

Табела бр. 12. Смештај интерно-расељених лица

Смештај	Број интерно-расељених лица
Колективни центри	305
Приватни смештај	222
Код рођака-пријатеља	102
Своја кућа	167
УКУПНО	796

За сва интерно-расељена лица која су смештена у колективним центрима обезбеђена је храна преко Републичког Комесаријата за избеглице. Постоје и друге помоћи од стране невладиних организација, појединаца у виду хране, средстава за хигијену, одеће али пресудна улога помоћи интерно-расељеним лицима припада Републичком Комесаријату за избеглице.

Преглед укупног броја интерно-расељених лица и избеглица по месту боравка:

Табела бр. 13. Број интерно-расељених лица и избеглица по месту боравка

Место боравка	Број породица	Број чланова
---------------	---------------	--------------

Драјковце	1	7
Готовуша	8	33
Доња Битиња	5	15
Горња Битиња	8	32
Беревце	9	27
Штрпце	72	267
Брезовица	14	46
Врбештица	1	5
Јажинце	10	35
Севце	5	24
Колективни центри	139	305
УКУПНО	272	796

Извор података: социјална карта 2006-2008 год. и повереник за избеглице

Структура становништва избеглих и интерно-расељених по полу:

Табела бр. 14. Број избеглих и ИРЛ по полу

Подаци	2006-2008	
Полна структура	М	Ж
Број лица	402	394

Структура становништва избеглих и ИРЛ по националној припадности:

Табела бр. 15. Структура ИРЛ

Подаци	2006-2008
Срби	796

Структура становништва избеглих и интерно-расељених по годинама старости.

Табела бр. 16. Старосна структура избеглих и ИРЛ

Подаци	2009
Број деце предшколског узраста	1
Број деце школског узраста (7-18)	93
Старосно доба (18-65)	564
Старосно доба 65+	138
Укупно	796

Структура становништва избеглих и ИРЛ према активностима

Табела бр. 17. Број избеглих и ИРЛ према активностима

Подаци	2009
Број деце предшколског узраста	1
Ученици	93
Студенти	73
Запослени	256
Незапослени	275
Пензионери	98
Укупно:	796

Структура становништва избеглих и ИРЛ по посебно осетљивим групама:

Табела бр. 18 Број избеглих и ИРЛ по осетљивим групама

Подаци	Број породица	Број чланова пор.
Болесни и стари	15	48
ОСИ	1	1
Самохрани родитељи	6	16
Родитељи са болесном децом	3	14
Вишечлане породице	3	20
Самачка домаћинства	13	13
Материјално угрожене породице	41	108

Права из области социјалне заштите која остварују избегли и ИРЛ

Табела бр. 19 Број избеглих и ИРЛ који су корисници социјалне помоћи.

Подаци	Број породица	Број чланова пор.
Корисници социјалне помоћи	7	19

За опстанак и повратак интерно-расељених лица у наредном периоду преко надлежних министарстава Владе Републике Србије и Републичког комесаријата за избеглице, као и других донатора треба обезбедити адекватне услове становања, програме запошљавања, једноставно треба им омогућити услове живота достојне човека.

Раније је постојало удружење расељених лица које данас не постоји.

ПОГЛАВЉЕ 3

Анализа ситуације и закључци

Од успостављања протектората на КиМ 1999 године до данас, на територији општине Штрпце није реализован ниједан програм нити пројекат намењен избеглим и интерно-расељеним лицима. До сада нико се није посветио побољшању услова живота избеглих и ИРЛ. Пре свега се мисли на предходна руководства локалне самоуправе јер без њихове подршке и помоћи није се могло ништа планирати а још мање урадити.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002),
- Национална стратегија одрживог развоја (2008),
- Национална стратегија запошљавања (2005-2010),
- Стратегија смањења сиромаштва (2003)
- Стратегија развоја социјалне заштите,
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије (2006-2012) и др.

Стратешки и локални документи на нивоу општине не постоје.

Од садашњег руководства локалне самоуправе имамо сву подршку и залагање да ће учинити све да се побољшају услови становања избеглих и интерно-расељених лица. Истина, финансијски не могу пуно помоћи јер немамо сопствене изворе финансирања.

Постојао је програм пружања правне помоћи преко невладиних организација (Дански савез), акције иди-види као и враћање имовине у власништво преко IPD -а, а у сарадњи са привременом УНМИК општином али ми о томе немамо података јер не постоје институционални контакти међусобно.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и ИРЛ (2002), обезбеђује услове за повратак и обезбеђење услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са Међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

- Остале наведене стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и ИРЛ којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Програми и пројекти за избегла и ИРЛ који су до сада реализовани били су:
 - враћање имовине ИРЛ уз помоћ IPD-а
 - пружање правне помоћи
 - акција иди-види.

Анализа стања у локалном систему подршке избеглих и ИРЛ

Анализа стања у локалној заједници по питању унапређења положаја избеглих и ИРЛ извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавања позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препреке са којима се суочава у свом радном окружењу.

SWOT Анализа

У Н У Т Р А Ш Њ Е	СНАГЕ	СЛАБОСТИ
	1. Стручност радне групе 2. Висока свест и заинтересованост локалне самоуправе 3. Сарадња између локалних институција 4. Мотивисаност радне групе 5. Заинтересованост и укључивање циљне групе у решавање проблема 9. Постојање земљишта предвиђеног за изградњу објеката намењених овим групама 10. Уступање земљишта на коришћење од стране државе односно локалне самоуправе	1. Недостатак потпуних и ажурираних података о избеглим и ИРЛ (повереништво за избеглице) 2. Непостојање стратешких и акционих планова за избегла и ИРЛ на основу којих би се у већем % користили различити извори финансирања 3. Недостатак стамбеног простора за збрињавање избеглих и ИРЛ 4. Присуство проблема ове врсте и код домицилног становништва 5. Неадекватна медијска заступљеност 6. Висок степен незапослености 7. Непостојање сопствених извора финансирања општине

	МОГУЋНОСТИ	ПРЕПРЕКЕ
С П О Љ А Ш Њ Е	1. НИП 2. Национални програм за запошљавање 3. Повећана заинтересованост државе на овом плану 4. Државне стратегије за избегла и ИРЛ 5. Развој пољопривредног сектора 6. Заинтересованост дела међународних организација и Влада других земаља 7. Информисаност о стању у овој области 8. Реформе у социјалној заштити	1. Нерешен статус КиМ 2. СЕКА и ДЕКА 3. Нерешени имовинско-правни односи на КиМ 4. Недовољно учешће државе у пружању помоћи избеглим и ИРЛ 5. Недефинисана регулатива на КиМ

Анализа стања је показала да су:

- Кључне снаге локалне заједнице у области унапређења положаја избеглих и ИРЛ су висока свест и заинтересованост локалне самоуправе на челу са председником општине.
- Кључне слабости су да је овај проблем присутан и код домицилног социјално-угроженог становништва (недостатак адекватних услова за становање и решавање питања стамбеног простора, присуство сиромаштва) и непостојање било каквог акционог плана за избегла и ИРЛ као и за угрожено домицилно становништво, на основу којих би се користили различити извори финансирања (донације).
- Кључне могућности које пружа окружење су: Повећано залагање државе на плану побољшања услова живота избеглих и ИРЛ, национални програм за запошљавање и доношење државне стратегије.
- Главне препреке: СЕКА и ДЕКА, нерешен статус Косова и Метохије, непостојање сопствених извора финансирања, слаба сарадња са мисијама: УНМИК, ЕУЛЕКС.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно-расељених лица у општини Штрпце, које су диференциране на крајње кориснике услуга (различите групе избеглих и интерно-расељених лица) и

кључне партнере у локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и ИРЛ су:

- Становници колективних центара – број породица је 139 са 305 лица чланова-породица.
- Избегли и ИРЛ у приватном смештају (плаћају месечну кирију и то доста високу) који немају трајно решено стамбено питање. У приватном смештају има 44 породица са 222 лица чланова-породица.
- Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих и ИРЛ. Оваква породична структура је карактеристична за ИРЛ, то су породице које имају пет и више чланова а које нису решиле стамбени проблем.
- Самохране родитељи – Родитељи који су поред самосталне бриге о деци суочени са економским и стамбеним проблемима. Доминирају самохране мајке са једним или више детета.
- Стара и изнемогла лица, Овим лицима је потребна организованија подршка јер су напуштени како од породице тако и од друштва. Суочени су са социјално-материјалним положајем.
- ОСИ, хронично болесна особа/дете, са сметњама у развоју.
- Незапослени радно-способни избегли и ИРЛ. По подацима којима располажемо из социјалне карте општине Штрпце, број незапослених је 275 лица, међу којима је највише свршених средњошколаца.

Кључни партнери

Општинска управа – Одељење за урбанизам у оквиру своје основне активности, као и програмима и пројектима директно намењеним стамбеној изградњи за избегла и интерно-расељена лица, омогућава решавање овог питања у локалној заједници.

Општинска управа – Одељење за друштвену делатност, друштвеном бригом о деци, пружа законом предвиђене услуге дечје заштите избеглим и интерно-расељеним лицима.

Центар за социјални рад организује и спроводи различите услуге социјалне заштите у локалној заједници и пружа друге законом предвиђене подршке избеглим и интерно расељеним лицима у остваривању својих права.

Црвени крст, кроз своју основну делатност и програме доделе пакета основних животних намирница пружа подршку избеглим и ИРЛ.

Национална служба за запошљавање – Испостава Штрпце, кроз своје програме запошљавања и samozapošljavanja, даје одређене приоритете избеглим и ИРЛ.

Здравствена институција – Дом здравља Штрпце, пружа различите здравствене услуге у домену свог рада и сарађује са другим институцијама у програмима намењеним избеглим и ИРЛ.

КЦ "Лахор" и КЦ "Јуниор", обезбеђују исхрану за сва избегла и интерно расељена лица смештеним у колективним центрима.

КИРС (Комесаријат за избеглице Републике Србије), чија се улога огледа у координацији различитих програма за избегла и ИРЛ, преко мреже повереника и кроз сарадњу са локалном самоуправом.

Министарство рада и социјалне политике које кроз систем социјалне заштите обезбеђује остваривање свих законом предвиђених права у овој области за избегла и интерно расељена лица.

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у општини Штрпце:

- **Нерешено стамбено питање.** Проблем решавања стамбеног питања за избегла и интерно расељена лица је велики па је неопходно пронаћи могућности за трајнија стамбена решења. Са овим проблемом суочени су како становници колективних центара тако и становници који станују у изнајмљеним становима и кућама па и они који живе код рођака или пријатеља. Велики је број избегличке и расељеничке популације који живе у неадекватним условима, у условима који нису достојни за живот нормалног човека. Нарочито изражен проблем су: самохрани родитељи, стара и изнемогла лица, болесни који не могу сами решити стамбено питање и којима је потребна организованија друштвена брига. До сада није ништа урађено или веома мало да се побољшају услови смештаја за избегла и ИРЛ. Пре свега локална самоуправа није уопште била заинтересована а без њене подршке донатори нису сами могли доћи, нити су могли да се баве побољшањем услова живота избеглих и ИРЛ ако није било иницијативе од стране органа локалне самоуправе.
- **Велики број незапослених.** Висока стопа незапослености домицилног становништва у локалној заједници и недостатак радних места, условљавају и велики број незапослених избеглих и ИРЛ. Већина избеглих и ИРЛ баве се повременим и привременим пословима који нису регистровани.

Опште препоруке

- 1) Покренути иницијативу за већа финансијска издвајања из републичког буџета.
- 2) Боља сарадња свих значајних актера који могу помоћи у решавању проблема избеглих и интерно расељених лица.

- 3) Привлачење донатора и инвеститора да би се обезбедила средства за решавање проблема избеглих и интерно расељених лица, кроз добре и реалне пројекте.
- 4) Локални план би тебало да да основне елементе интеграције избеглих и ИРЛ, побољшање услова становања у заштићеним условима, могућност запошљавања а све то уско је повезано са капацитетима локалне самоуправе, развојем општине, развојем привреде и др.

ПОГЛАВЉЕ 4.

Приоритетне групе

Приоритетне групе корисника овог Локалног акционог плана издвојене су на основу следећих критеријума:

- Егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе,
- Степен социјалне угрожености групе,
- Бројност корисничке групе,
- Хитност решавања проблема,
- Институције система нису обезбедиле одговарајуће мере подршке,
- Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Приоритетне групе у оквиру Локалног акционог плана за побољшање услова становања у заштићеним условима су:

1. Становници колективних центара;
2. Незапослени, радно-способни избегли и ИРЛ (материјално-угрожени);
3. Избегли и ИРЛ у приватном смештају;
4. Посебно рањиве групе у оквиру предходних приоритета (1-3):
 - Самохрани родитељи;
 - Вишечлане и вишегенерацијске породице;
 - Стара и изнемогла лица;
 - Болесна лица;
 - ОСИ.

ПОГЛАВЉЕ 5.

Општи и специфични циљеви

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица је: Побољшање социјално-економског положаја избеглих и ИРЛ, решавањем стамбеног питања кроз социјално становање у заштићеним условима и економско оснаживање породица избеглих и ИРЛ као и других услова ради одвијања брже и трајније друштвене интеграције избеглих и интерно-расељених лица.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Специфични циљеви овог плана су:

- 1) У периоду од 2010-2012 год. трајно решити стамбено питање за 25 породица избеглих и интерно-расељених лица из колективних центара и других облика смештаја путем изградње 25 станова за социјално становање у заштићеним условима.
- 2) У периоду од 2010-2013 год. економски оснажити 20 породица избеглих и ИЛР кроз пројекте запошљавања и samozapoшљавања, као и преквалификацијом и доквалификацијом,

ПОГЛАВЉЕ 6
Активности – задаци за реализацију ЛАП
ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Специфични циљ 1: У периоду 2010-2012 године трајно решити стамбено питање 25 породица избеглих и ИРЛ кроз социјално становање у заштићеним условима

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине	Остали извори		
1.1. Припремне активности - одређивање парцеле - увид у план детаљне регулације - комунално одређење или допуна постојећег опремања - израда главног грађевинског објекта - расписивање тендера и избор извођача радова - формирање комисије за избор корисника - Израда критеријума за	2010-2012 Фазно: током 2010 припремне активности за изградњу 2011 и 2012	Извршене припреме за изградњу објекта за социјално становање у заштићеним условима Опређена парцела Комунално одређена парцела Израђени пројекти Спроведен тендер Изабран извођач радова Изабрана комисија Одређен	Површина одређене парцеле, Локација парцеле, Прикупљена документација Решење за избор комисије Израђени критеријуми Усвојен правилник Текст огласа Број корисника			Општинска управа, Одељење за урбанизам, Фонд за градско грађевинско земљиште	Општинско веће, КИРС, Центар за социјални рад, Донатори

расподелу станова социјално рањивим категоријама избеглих и ИРЛ Усвајање правилника Усвајање текста огласа - избор корисника		правилник Одређен текст огласа Одређени корисници					
2. Изградња станова за 25 избеглих и ИЛР	2010-2012	Изграђени станови додељени на коришћење изабраних по конкурс за наведени објекат	Број и структура изграђених станова, Број породица Којима су додељени станови Број породица које су се уселиле		Донатори 69.000.000	Општинска комисија, Одељење за урбанизам	Донатори

3. Технички пријем зграде	У току 2012	Одобрен технички пријем зграде	Комисија за технички пријем зграде Употребна дозвола			Одељење за урбанизам, Фонд градског грађевинског земљишта	Општинско веће, Центар за социјални рад
4. Уговори о усељењу корисника	У току 2012	Потписани уговори између општинске Управе и корисника	Усељено 25 породица (корисника)			Општинска Управа- Одељење за урбанизам, Одељење за друштвену делатност	Општинско веће, Центар за социјални рад, КИРС, Фонд за градско грађевинско земљиште

Специфични циљ 2: У периоду 2010-2013 год. Економски оснажити избегла и интерно-расељена лица кроз пројекте запошљавања и самозапошљавања, квалификације и доквалификације

Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет општине	Остали извори		
<p>1 Отварање нових радних места и побољшање могућности запошљавања младих кроз:</p> <p>1.1 Обезбеђивање 20 донација вредности 200.000 дин за старт-уп бизнисе (за младе предузетнике)</p> <p>1.2 Организовање стручне праксе по државним институцијама</p> <p>1.3 Повећано залагање за политику запошљавања младих на националном и регионалном нивоу кроз:</p>	<p>2010-2013</p> <p>Фазно: Исте активности важе за сваку годину</p> <p>Подржано 20 малих бизниса које воде млади предузетници.</p> <p>Најмање 20 младих људи завршило стручну праксу код државних институција</p> <p>Организован сајам запошљавања</p> <p>Најмање 2 пројекта подржано од стране државе</p> <p>Извршена преквалификација и доквалификација</p>	<p>Укупан број младих предузетника који су добили подршку општинске Управе</p> <p>Укупан број младих људи који је прошао приправнички стаж</p> <p>Укупан број људи који се запослио преко сајма запошљавања</p> <p>Број људи који је добио подршку од државе</p> <p>Укупан број људи који се преквалификовао и доквалификовао</p>		<p>Средства донатора 100%</p>	<p>Донатори</p> <p>Општинска Управа</p>	<p>Донатори</p> <p>Национална служба за запошљавање КИРС</p>	

<p>а) сајам запошљавања младих и других активности б) иницијативе пројекта мањег обима спроведене од државе ц) преквалификација и доквалификација</p>						
<p>2 Списак фирми које имају потребу за отварање нових радних места Јавни позив</p>	<p>Урађен списак фирми којима је потребна одговарајућа квалификациона структура Расписан јавни позив</p>	<p>Број фирми Број људи пијавњених на јавни позив</p>			<p>Општинска управа</p>	

ПОГЛАВЉЕ 7.

Ресурси/буџет

Средства за реализацију Локалног акционог плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе односно буџета Републике Србије, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног акционог плана , као и других доступних извора.

Процењено је ће за реализацију Локалног акционог плана 2010-2013 год. бити укупно потребно 69.000.000 динара. Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног акционог плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Уколико се буду развијали програми социјалног становања у заштићеним условима, локална самоуправа ће поред средстава из локалног буџета (републичког), обезбедити и опремљено грађевинско земљиште за ове програме. Поступајући у складу са донетим националним стратегијама очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији Локалног акционог плана.

Предвиђено време почетка реализације, као и сам план реализације, у потпуности зависе од почетка датума реализације донаторских програма и фондова у Републици Србији, што се тиче усвајања ЛПА од стране надлежног органа локалне самоуправе, ту нема препрека јер су сви спремни да се ЛПА усвоји што пре.

ПОГЛАВЉЕ 8

Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛАП у општини Штрпце обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) Структуре за управљање процесом примене ЛАП и
- 2) Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАП, након његовог усвајања , представљаће Комисија за примену плана, састављена од чланова Радне комисије која је учествовала у изради плана и евентуално додатих чланова из реда кључних актера у локалној заједници, укључујући и кориснике овог Локалног акционог плана. Радна комисија у проширеном саставу ће, као и

део свог будућег рада, направити **План управљања применом Локалног плана.**

Комисија, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног акционог плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и интерно-расељених лица у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору Комисије за примену плана о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и

ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период након 2010 године припремаће Комисија за примену плана уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Комисија за примену плана ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати надлежни орган локалне самоуправе.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 9

Праћење и оцена успешности

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2010-2013 год. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично – једном годишње и подносиће се извештај надлежном органу локалне самоуправе. Финална евалуација обавиће се на крају 2013 .год.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности – задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана биће:

- Број нових услуга – локалних мера/програма за избегла и ИРЛ;
- Обухват избеглих и ИРЛ новим услугама и мерама;
- Структура корисника услуга и мера/програми;
- Ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглим и ИРЛ у локалној заједници;
- Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ;

- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...)

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле ЛАП.

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандарди сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), извештавање и др.

Комисија за примену плана ће бити одговорна за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана – вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Комисија за примену плана ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног акционог плана.